

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

§. III. De Privilegiis conceßis Religionibus extra corpus juris circa
exemptionem à solutione decimarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

tom. 3. verb. decima num. 8. Ubi optime rem declarat, & objectiones in contrarium dissolvit his verbis: (Sed quia hic communiter afferri solet communicatio privilegiorum aliarum Religionum, ita ut in hac materia, sicut in aliis diservire dicatur communicatio privilegiorum, quam aliqua Religio habent; observandum, Sacram Romam in causa Valentina anno 1603. decidisse privilegium eximens a solutione decimarum, non comprehendi sub generali communicatione unius religionis, in privilegijs aliarum: nisi expresse fiat mentio talis privilegii, etiamsi inter privilegia communicata adsit aliquod, quod non contineat aliud, quam exemptionem a solutione decimarum. Cujus decisionis duplex assignatur ratio, &c. Prosequitur statim. Sed quamvis multum deferendum sit hujusmodi S. Romae decisionibus, eo quod a viris sapientissimis, & magna adhibita diligentia factae sunt; nihilominus rationes adductae non videntur valde efficaces. Non quidem prima: quia hujusmodi exemptionis privilegium non raro, sed saepius, nec magna cum difficultate a sede Apostolica concedi solet Religionibus, ut patebit intuenti privilegia supra relata (& per nos, infra referenda.) Nec secunda: nam doctrina illa intelligi debet, quando recta ratio non dicat contrarium, ut quando agitur de causa pia, & Religiosa; maxime concernente utilitatem totius Religionis, aut monasterij, ut in praesenti. Tunc enim privilegia quamvis contra jus commune

sint, & in praedictum tertij, ampliari debent. Quia ut bene jurisconsultus in *l. sunt persona ff. de Relig. sumpt. funeral.* Summa ratio est, quae pro Religiosis facit, Suarez de leg. lib. 8. c. 27. num. 7. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 1. num. 13. Quare (sub aliorum censura) non video rationem sufficientem, quare in aliis materijs subsistat communicatio privilegiorum, quam Religiones habent, non vero in ista.) Haec tenus sapientissimus Carmelita.

S. III.

De Privilegio concessis Religionibus extra corpus juris circa exemptionem a solutione decimarum.

72. Virtute suorum privilegiorum nunc de facto exempti sunt Religiosi, non solum a decimis personalibus solvendis sed, etiam a solvendis praedialibus, ac terrarum suarum, quas proprijs manibus aut sumptibus excolunt, & a solvendis decimis ex Provenibus, & foetibus pecorum suorum. De hoc ultimo jam diximus num. 68. etiam ex jure communi esse exemptos ab his solvendis, sicut & a solvendis decimis de fructibus hortorum suorum. Quoad decimas praediales probatur: quia omnes fere Religiones hujusmodi privilegia a Pontificibus obtinuerunt, ut referunt Miranda in *manual. tom. 2. qu. 49. art. 12.* Tamb. de jure Abbat. tom. 1. disp. 15. quest. 18. a n. 8. Lezana verb. decima. n. 2. Rodr. in coll. Bull. bull. 5. Martini V. Jo. a Cruce

Privilegia Regularium pro non solvendis decimis recentur.

Kkk supra

Supra l. 2. c. 9. dub. 4. Raphael à Torre 2. 2. quest. 87. disp. 1. num. 5. pagin. 575. Barbofa de jure Eccles. lib. 3. cap. 26. §. 2. à num. 21. & in cap. ex parte num. 3. de decim. ubi ait, sic decisum fuisse à Sacra Rota 18. Dec. anno 1615. & tenent communiter Doctores. Et merito: quia sic concessit Eugenius IV. Augustinianis, quod postea confirmavit Sixtus IV. in eorum Mari magno §. 12. num. 29. Clemens VII. Monachis S. Benedicti Vallisoleranis, & Sixtus IV. Cisterciensibus, & idem Sixtus IV. Prædicatoribus, Minoribus, Carmelitis; Martinus V. Carthusianis, anno 1420. Gregorius XI. Mercenariis an. 1373. quod etiam Urbanus VIII. ann. 1634. Trinitarijs Excalceatis, & alijalijs concessere, ut potest videri apud citatos. Sed pro nobis Carmelitis extat notabile privilegium Sixti IV. confirmatis in Mari magno Ordinis, quod Innocentius IV. Clemens IV. Innocentius VI. & Alexander IV. antea concesserant, quod etiam ipse Sixtus IV. ampliavit, ut explicat Lezana tom. 2. cap. 1. nu. 32. & tom. 3. verb. decima num. 4.

Nec de futuris prædijs Religio- si solvere decimas tenentur

73. Sed difficultas prima est, an ex vi dictorum, & aliorum privilegiorum, nunc de facto Religiosi non solum sint exempti à solutione decimarum de prædijs, quæ ante Concilium Lateranense possidebant; sed etiam de prædijs, tertis, arboribus in futurum possidendis ab Eis? § Responderetur affirmative: & hoc non solum de novalibus intelligendum est, sed etiam de alijs ex prædijs, quæ proprijs laboribus, aut sumptibus excolunt, etiam si antea ex eis decimæ sol-

ventur: hæc est fere communis sententia, & probatur primo. Quia prædicta privilegia aliquid de novo concedunt, quod non erat ex jure communi concessum: quia si nihil aliud concederent, quam id, quod ex jure communi habebant Religiosi, frustanea essent, & nihil operarentur: sed ex jure communi habent Religiosi Privilegium non solvendi decimas ex novalibus, ut diximus, nec ex prædijs ante Concilium Lateranense possessis, quia cap. Nuper de his non loquitur; sed de possidendis post illud: ergo ut Privilegia Religionum (quæ fere omnia sunt revocatoria dicti cap. Nuper) aliquid operentur, dicendum est extendi ad prædia in futurum possidenda, de quibus antea decimæ parochis solvebantur. § Secundo: quia plura ex illis expresse loquuntur de prædijs possessis, & in posterum possidendis, etiam si ex eis antea solverentur decimæ; tale concessit Sixtus IV. in bulla, dum attenda, quæ est mare magnum Religionis Nostræ & Joannes XXII. in bulla 4. pro Præmonstratensibus, & Paulus III. & Gregorius XIII. pro Societate cum derogatione capituli Nuper, & multoties decisum fuisse à Sacra Rota testatur Lezana tom. 5. in Mari magno Prædicatorum §. 26. nu. 7. Et Sacram Congregationem Cardinalium sic declarasse testatur Bellarminus ad c. 12. sess. 25. Tridentini. Quare declarationes Sacræ Congreg. huic Doctrinæ contrariæ, quas affert Barbofa in Collect. bullar. verb. decima, intelligendæ sunt de Regularibus, non habentibus specialia privilegia, ut explicans

placant authores infra citandi. § Tercio: quia licet in privilegijs hoc non diceretur expresse, sufficit, quod late, & sine ulla exceptione concedant Regularibus exemptionem à solvendis decimis ex prædijs suis, ut intelligatur tam de prædijs illius temporis, quam de futuris, ut expresse dicitur in 6. Quia circa de privil. in 6. Ubi interrogatus Pontifex, an privilegium monachis concessum de reinendis decimis, extendatur ad possessiones acquirendas? Respondit affirmando: quia, (inquit) indiffinitè concedendo, subintellexisse videtur non solum decimas illius temporis, sed etiam futuri. Sic Bertrandus volum. 6. consil. 15. à n. 5. Palau tom. 2. tract. 10. disp. unica punct. 12. n. 6. Suar. tom. 2. de Relig. lib. 1. cap. 19. n. 7. Joan. à Cruce in Epitom. status Relig. lib. 2. cap. 9. dub. 4. conclus. 2. Filnet. tract. 28. cap. 8. qu. 11. n. 184. Ant. à Spiritu S. tract. 2. disp. 3. sect. 6. n. 160. Lezana 10. 3. verb. decima n. 11. Diana 10. part. tr. 12. & 2. Miscell. resol. 52. Leander à Sanctissimo Sacramento in 5. Ecclesia precepto tract. 6. disp. 6. quest. 48.

Quod 74. Secunda difficultas est, an de Religiosi prædijs, terris, agris, aut possessionibus, quas alijs colendas tradunt, vel per arendatarios, aut colonos excolunt, religiosi, ipsi vel prædiorum coloni teneantur decimas parochis tribuere? § Affirmat teneri prima sententia: quia privilegium de non solvendis decimis, est personale datum Religiosis, non reale adhærens terris; alias si possessionibus adhæreret, cum Regulares eas vendunt alijs, cum dicto privilegio transirent ad emptores, quod apud omnes est fal-

sum: ergo sicut quia privilegium est personale, non transit ad emptorem agrorum; ita neque ad arendatarium, aut colonum: & sic isti ex terris, quas excolunt, solvere decimas tenentur: quod multoties decisum esse à S. Rota testantur Trullench. lib. 3. Decal. capite 3. dub. 11. n. 3. Barbol. de jure Eccles. lib. 3. cap. 26. §. 3. n. 40. qui pro se adducit Suarez De relig. tom. 1. tract. 2. cap. 19. n. 3. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 27. quest. 7. Tamb. tom. 1. disp. 15. quest. 18. n. 5. Sed certe hi autores, & decisiones Sacræ Rotæ non loquuntur de privilegijs extra jus Commune concessis Regularibus, & in corpore juris non insertis; sed de solis privilegijs in corpore juris insertis: & sic stando in terminis juris communis in cap. ex parte de decimis, fatemur colonos non eximi ab obligatione solvendi decimas, sed cum illa agros conducere, aut locatò, vel in emphyteusim recipere: quia dictum privilegium solum eximit agros, quos Religiosi proprijs manibus, aut expensis colunt. Cæterum ab hac obligatione eximuntur per alia privilegia in corpore Juris non inserta.

75. Dicendum itaque est, neque Religiosos de prædijs, aut terris, quas alijs colendas tradunt; neque colonos, arrendatarios, vel illas colentes teneri parochis solvere decimas, de fructibus ex talibus prædijs perceptis; sed Colonos teneri ad eas solvendas Religiosis ex eorum terris conductis, quando sunt sub eorum dominio; nisi eas conducendo pretium augeant, ut absque onere solutionis decimarum illas recipiant,

Kkk 2. quod

quod est jam decimas virtualiter solvere. Probatur assertio: quia privilegium reale eximit à debito decimarum illorum prædiorum, quæ per alios coluntur, ut docet Glossa in *Clementin.* 2. de decimis, versu, *excolendas*, & ibi communiter Doctores: sed privilegium exemptionis à decimis solvendis, concessum Regularibus est reale afficiens ipsa prædia, & possessiones, & sic transit cum tali privilegio ad colonos, & arrendatarios: ergo, &c. Probatur minor: nam vel privilegia dicunt: *eximimus talem Religionem*, & illius prædia, possessiones (ut sunt plura, quæ infra dabimus) & sic planum est nedum personas, sed ipsas res, & prædia privilegiata manere: vel solum dicunt: *eximimus Religionem à solvendis decimis prædiorum suorum*; & tunc adhuc esset reale privilegium; quia si tunc deberent solvere coloni decimas, verè ipsi Religiosi solverent, & non esset exempta Religio: quia hoc ipso coloni detraherent de pretio locationis, & minorem redderent pensionem Religiosis, quam solverent, si decimas dare non deberent; & sic illa decima à colonis soluta, esset virtualiter à Religiosis exhibita: ergo ut verificetur Religiosos exemptos esse à solutione decimarum, exempta debent esse prædia, quamdiu sunt sub dominio Regularium, etiam si per alios colantur: & solum desinent esse privilegiata talia prædia, hoc ipso quod alienentur, & transeant ad aliorum dominium per venditionem, aut donationem; quia tunc exempta non sunt à solutione decimarum: Proinde Religiosi non tenentur dare decimas et-

iam de terris aliis ad colendum traditis: Imò ipsi possunt percipere decimas, quas coloni tenentur Ecclesiæ solvere.

76. Totum hoc concessit Bonifac. VIII. Bulla 10. Cisterciensibus. Joan. XXII. Carthusianis, cum revocatione *cap. Nuper*. Sixtus IV. Carmelitis. Clem. VIII. Militiæ S. Jacobi, & Bonifacius VIII. præcepit Prælati Ecclesiæ, ut haberetur in *compend. Mendicant. titul. decima §. 17.* ut cum censuris inhibeant suis subditis, ne à fratribus Hospitalis S. Joannis decimas exigere de illorum terris præsumant, quas suis sumptibus, vel per suos arrendatarios, vel cultores ad tempus, & non in perpetuum excoli faciant. Ac denique Paulus III. anno 1555. & sui Pontificatus anno 1. concessit Ordini S. Hieronymi id ipsum, & Greg. XIV. & Innoc. IX. Conventui del Encurial, cum revocatione *cap. nuper*. Quod Clem. VIII. an. 1601. ampliavit pro toto Ordine, ut refert Hieron. Garcia *tom. 1. tract. 8. difficult. 3. dub. 2. punct. 4. n. 10.* Unde Villalob. *tom. 2. tract. 33. difficult. 4. num. 5.* sic dicit: (y concluye el P. Miranda, que comunmente hablando, todos los Religiosos el dia de oy tienen privilegios para no pagar diezmos. Y no obsta contra esto una declaracion de Cardenales, que trahе Marzilla; porque esa se ha de entender de derecho comun. De suerte que ni los Religiosos, ni los que arriendan sus campos estan obligados à pagar los diezmos al parrocho. Y dice Henriquez que asi se juzgo el anno de 83. en Salamanca: y tambien se juzgo en Baeza, y en Mur-

Privilegia dictam doctrinam confirmantia referuntur.

Murcia. Y da la razon diciendo: que este privilegio de los diezmos no es personal, sino real, y asi passa con la misma cosa.) Idem, & eisdem ferè verbis testantur duo alij, qui in lingua Hispana scripserunt. Joannes à Cruce de privileg. lib. 2. cap. 9. dub. 4. conclus. 4. Philippus à Cruce tract. de decim. §. 2. num. 9. Idem tenet Glossa in Clement. Religiosi, de decimis, verb. excolendas. Abbas in cap. ex parte de decim. num. 5. Fagundes quest. Regul. tom. 2. quest. 44. art. 4. Raphael à Torre 2. qu. 87. disp. 6. fol. 580. Castro Palao tom. 2. tract. 10. disp. unic. punct. 12. num. 10. Antonius à Spiritu sancto tract. 2. disput. 3. sect. 6. num. 161. & 163. Diana part. 10. tract. 12. & 2. miscell. resolut. 51. Pellizzar. tom. 2. tract. 8. cap. 7. sect. 5. num. 176. Peyrin. tom. 1. privileg. Minim. constit. 2. Julij II. nu. 132. Henric. lib. 7. de indulg. c. 27. Tamb. tom. 1. disp. 15. q. 18. n. 31. Garcia, Villalobos loci citatis.

77. Tertia difficultas est, an hujusmodi privilegia de non solvendis decimis extendantur ad prædia conducta, locata, vel in emphyteusim accepta ab ipsis Religiosis, quæ ipsi propriis manibus, aut sumptibus colunt, licet aliena sint, & à Monasteriis conducta? Negat satis probabiliter prima sententia: nam privilegia supradicta solum concedunt Regularibus ut decimas solvere non teneantur de suis agris, vel de propriis prædiis: sua autem non sunt, aut propria, prædia conductiva, aut locata, aut emphyteutica; sicut domus à me locatò accepta non est mea, etiam si in illa habitem; ergo, & ita declaratur ab

Alexandro III. in cap. dilectio, de decimis, & sumitur ex cap. ex parte eodem tit. ergo licet hæc prædia locata, aut conducta propriis laboribus, aut sumptibus colant, decimas ex eis Ecclesiæ solvere tenentur: alias tot prædia alicujus territorij locari possent, ut omnino Parochiæ decimis sibi debitis defraudarentur. Ita Rebuff. de decimis, quest. 14. nu. 52. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 5. cap. 19. nu. 8. Falluiccius tract. 27. cap. 8. quest. 11. n. 184. Palao tractatu 10. disput. unic. punct. 12. num. 8. Barbosa de jure Ecclesiast. cap. 26. §. 3. n. 20. & in cap. Dilecti, de decim. Pelizzar. tom. 2. tract. 8. cap. 7. sect. 5. n. 175. §. Sed probabilius dicendum est, quod licet privilegia in corpore juris inserta non extendantur ad prædia conductiva, vel locata, aut in emphyteusim accepta (quod sanè probant, & non amplius fundamenta contraria) alia tamen extra Corpus juris concessa ad illa extenduntur. Accipe privilegium Martini V. quod adducit Garcia loco supra citato n. 12. ubi sic dicit: De quibuscumque possessionibus, & prædiis, quæ in presentiarum possidetis, & in futurum præstante Deo justis titulis poteritis adipisci, etiam si ea ab alijs conductiva; dum tamen illa vestris manibus, vel sumptibus excultu, seu pro sustentatione vestra exculti faciat, decimas quibusvis Ecclesiis, locis, aut personis solvere minime teneamini. Idem concessit fratribus de Guadalupe Gregor. XI. & Paulus III. anno. 1535. ut habetur in compend. D. Hieronym. titul. decimarum exemption. §. 12. & 15. & 16. Alia privilegia ab Authoribus hujus sententiae

tiæ accipere potes, qui sunt: Fagundes de 5. *Eccles. precept. lib. 2. c. 4. num. 1* Antonius à Spiritu sancto *suprà n. 162* Garcia *num. 12.* Peyrin. *constitut. 2. Julij 11. §. 3. n. 133.* Leander à Sanctissimo Sacramento *de precept. Eccles. tract. 6. disput. 6. quest. 35. & 49.* Azor. *tom. 1. lib. 7. quest. 6. §. 3.* Joannes à Cruce *in epitom. status Relig. lib. 2. cap. 9. dub. 4. conclus. 2.* Et quando privilegium dicit, non solvant ex prædiis, quæ habent, ad emptitia, & conductitia etiam extendi docent: Raphael à Torre *2. 2. tom. 1. quest. 87. disp. 7.* Diana *10. part. tract. 12. & in miscel. resol. 50.*

Moniales exemptuntur à solutione decimarum.

78. Quarta difficultas est, qui Regulares dictis privilegiis exemptionis à decimis fruuntur? Respondetur, quod fruuntur eis in præsentiarum omnes exempti, etiam Moniales cujuscumque Ordinis; Tum, ob communicationem privilegiorum, quam *suprà cap. 1. num. 92.* diximus eas habere, quam prodesse in hoc casu *num. 73.* statuimus; Tum etiam quia sic concessit Monialibus S. Claræ Bonifacius VIII. Bulla 3. & Leo X. Bulla 23. & Clemens VIII. Paulus III. & Sixtus IV. ut refert Rodriguez *tom. 2. q. 44. art. 5. & tom. 3. quest. 34. art. 15.* & Pius IV. à solutione decimarum Moniales cujuscumque Ordinis exempti, ut inquit Sorbus *in compend. verb. decima:* & ferè omnes Ordines habere similia privilegia, testatur Lezana *tom. 5. in Mari magno Augustin. §. 73. num. 29. & in Mari magno Minorum, num. 107.* refert quandam decisionem Rotæ in Monialium favorem, in qua decidi-

tur, decimas, quas coloni tenebantur solvere Parocho, teneri solvere Monialibus. Unde præter citatos tenent hoc ipsum Portel. *in dubijs Regul. verb. decima, num. 3.* Cruz *lib. 2. c. 9. dub. 4. conclus. 5.* Antonius à Spiritu sancto *num. 164.* Villalob. *tract. 33. difficult. 4. num. 5.* à Torre *2. 2. quest. 88. in princip.* Barbof. *lib. 3. de jure Ecclesiast. cap. 26. §. 3. num. 36. & in cap. ex parte 1. sub numero quinto,* ubi plures decisiones Rotæ circa hoc adducit.

79. Equites verò Ordinum Militarium, quos verò Religiosos diximus esse *tract. 15. c. 1. n. 4.* nimirum illi, qui absolutam vovent castitatem, ut sunt D. Joannis, omnibus Religiosorum privilegijs hæctenus recensitis fruuntur, ut est commune apud omnes. Illi vero, qui uxores ducere possunt, de quibus *loco citato* ex D. Thoma, & alijs probavimus non esse veros Religiosos, fruuntur privilegio exemptionis à decimis de prædijs, ac bonis suarum Commendararum, quæ sunt bona Religionis, quæ ipsi donare, legare, aut alio quovis modo alienare non possunt. Ita eis concessit Martinus V. in Bulla *Militantis Ecclesia.* Greg. XIII. anno 1578. in Bulla *Ex Apostolica.* Honor. III. Sixtus IV. & Leo X. ut testatur Tambur. *tom. 2. disput. 24. quest. 5. num. 79.* quæ non sunt revocata per *cap. nuper:* cum post illud plura prodierint, & praxis, ac consuetudo illud confirmet. At de bonis patrimonialibus, vel alio modo ipsis privativè competentibus, sive sint Equites Caltravæ, Alcantaræ, & Jacobi, sive quicumque alij, decimas tenentur sol-

vere Ecclesiæ, cui competunt. Tum, quia privilegia solum loquuntur de bonis Religionis. Tum, quia consuetudine sic jam habetur, à qua minime recedendum est. Et sic Diana 10. part. inter decisiones Rotæ, (quas in fine adducit) *decis. 7.* refert sic decisum fuisse à S. Rota in causa Tolotana decimarum 21. Junij 1649. ubi per sacram Rotam judicatum fuit quendam Equitem de Calatrava teneri solvere decimas de patrimonialibus propter possessionem, & consuetudinem continuam, & nunquam interruptam, quam Curati habent accipiendi decimas à talibus Militibus, qui non probarunt sufficenter hujusmodi consuetudinem interruptam fuisse. Sic Britus de Locato 1. part. cap. 2. n. 23. Llamas 3. part. §. 25. Themudus 1. part. *decis. 2. num. 63. & 3. part. decis. 260.* quos refert, & sequitur N. Antonius à Spiritu sancto tract. 2. *disputatione quarta, sect. 1. num. 175. & num. 180.*

Modi, quibus supradicta privilegia amittuntur, recensentur.

80 Ultima difficultas est, quomodo amittantur supradicta privilegia exemptionis à decimis? § Respondeatur primo, amitti per compositionem, aut conventionem, quæ conventio, & compositio consulti- tur, & approbatur in *cap. suggestum, cap. dilecti de decimis.* § Secundo per non usum, aut usum contrarium modo, & tempore, quo diximus *cap. 2. punct. 2.* deperdi, aut amitti per non usum privilegia. Sed notandum est hujusmodi privilegia non deperdi alicui Monasterio, etiam per non usum illorum in ipso; si in aliis Mo-

nasteriis ejusdem Ordinis, cui illa concessa sunt, fuerint in usu: nam per usum aliorum Monasteriorum, jus illius Monasterij præservatum censetur. Sic Lezana tom. 3. *verb. decime, num. 9.* Tambur. *de jure Abbat. tom. 1. disp. 15. quest. 18. n. 37.* ex varijs Rotæ decisionibus, & Panormitano, § Tercio si talia privilegia incipiant esse enormiter nociva Ecclesiæ, taliter, quod pro Ministris Ecclesiæ congrua non maneret sustentatio: quia ista ex jure Divino debetur; nec Pontifex privilegium potest concedere in præjudicium ejus *cap. Quid personale, de verb. signif. cap. dilecti, de decimis,* & ibi Glossa *verb. enormiter,* & omnes. Cæterum in dicto casu, quo privilegium cedat in enormem læsionem Ecclesiæ, non amittunt illud Religiosi ipso facto, nisi enormitas læsionis sit clara, & evidens: si vero non est clara, sed dubia recurrendum est ad Pontificem tanquam ad privilegii Authorem, ut declaret an privilegium enormiter lædat, vel non: nisi ad evitandas lites religiosi componantur cum parte læsa, quod melius erit. Barbof. *lib. 3. cap. 26. §. 3. num. 45.* Suarez *tomo primo, de Relig. tractatu secundo, libro primo, cap. 20. numero secundo, Filiucci tract. 27. cap. 8. q. 10. n. 185.* Palaus *suprà punct. 13. num. 2.*

PUNC.